

Redactioneel

Gelukkig is er gereageerd op de oproep in de vorige Zelfzwichter waarin om versterking van de redactie werd gevraagd.

We kunnen echter nog steeds de kopij, gestuurd door lezers, zeer goed gebruiken!

Weet U iets over molens, molenaars of molenmakers te vertellen, schrijf het ons dan. Ook als U graag eens iets over een bepaald onderwerp zou willen lezen in onze Zelfzwichter of U heeft andere ideeën of voorstellen over zaken het molengebied betreffende, laat het ons weten!

In de volgende Zelfzwichter zult U waarschijnlijk de eerste resultaten van onze oproep al kunnen merken. Dan hopen we de nieuwe redactieleden ook aan U te kunnen voorstellen.

Najaarsvergadering

Op veler verzoek, wordt onze najaarsvergadering dit jaar in cultureel centrum 'De Klinker' in Winschoten gehouden.

Dat gaat gebeuren op donderdagavond 12 november 1981, aanvang waarschijnlijk om 8 uur.

We hopen U die avond een afwisselend programma te kunnen bieden, met dia's, film en een verkoopstand. U kunt natuurlijk weer van alles kopen en ruilen.

Hou die datum alvast vrij! U krijgt nog bericht over de avond met nadere gegevens. Er worden pogingen in het werk gesteld, een film over Engelse molens te laten draaien, als de prijs daarvan tenminste niet te hoog is voor onze vereniging.

In elk geval krijgt U Groninger molens te zien!

De gehele avond is trouwens vooral bedoeld om ook bij een breder publiek enthousiasme voor het molenbehoud te kweken. Komt allen en neemt ook vrienden en kennissen mee. Het belooft nu al een gezellige avond te worden. Koffie wordt U natuurlijk ook door onze vereniging aangeboden!

-- 0 --

In Memoriam watermolenaar Van der Veen

Op 3 augustus 1981 is, na een ernstige ziekte, watermolenaar R. van der Veen overleden.

Dhr. Van der Veen is meer dan 26 jaar lang molenaar geweest op de poldermolen 'De Meervogel' van de Noorderhoeksmeesterpolder nabij Garrelsweer. Daarvoor was hij ook al als molenaar werkzaam, eigenlijk al van kindsbeen af, want ook zijn vader Hidde was molenaar. Die was eerst begonnen als molenaarsknecht op de wipmolen van Den Horn en op Middelstum en Niebert.

In ongeveer 1913 werd Hidde molenaar op 'De Kriegsman' te Hogemeeden. Daar heeft hij tot 1958 gewoond. In 1921 werd z'n zoon geboren.

Toen z'n zoon een jaar of tien was, mocht hij 'De Kriegsman' al wel eens bedienen van z'n vader.

Tot 1946 heeft de molen uitsluitend met twee zeilroeden gedraaid. Uit die tijd stamt nog het volgende verhaal. 's Morgens was de molen opgezeild, er waren toen buien uit het noord-westen.

Van der Veen aan het kruien

Plotseling werd de lucht zwart als roet. De molen werd uitgespannen, het onderste zeil zat er nog op. De bui trok echter verder, zonder dat er harde wind kwam. De molen werd toen maar weer vol opgezeild omdat er toch gemalen moest worden.

Ondertussen was de volgende bui genaderd, maar die ging wel gepaard met harde windstoten, zodat na de bui de windborden bij de burens op het land lagen.

In 1946 is dhr. Van der Veen getrouwd. Een paar jaar later werd hij watermolenaar op watermolen 'De Ruimte' bij Tinallinge.

Z'n zoon Piet (nu watermolenaar op 'De Jonge Held' bij Slapers-til) werd daar geboren.

In de acht jaar dat hij daar molenaar was, is de bliksem wel eens ingeslagen, maar dat heeft gelukkig nooit brand tot gevolg gehad, al gaf het volgens zoon Piet wel een verschrikkelijke knal als de bliksem in sloeg.

Ook z'n vrouw moest de molen natuurlijk wel eens bedienen, zoals vaak in molenaarsgezinnen gebeurt.

Dat z'n vrouw ook van wanten weet, blijkt nog wel uit de uitroep van haar man, die van ongeveer een halve kilometer afstand de molen zag draaien en uitriep: 'Duvel wicht, nait haar-der Griet!'

In 1955 ging Van der Veen van de molen in Tinallinge af.

Daarna ging hij naar Garrelsweer, naar de molen van de Noorder-

De Kriegsman te Hogemeeden

hoeksmeerster polder, 'De Meervogel', zoals hij later door zoon Piet gedoopt werd. De molen van Tinallinge is later, op 28 februari 1967 helaas afgebrand.

Bij 'De Meervogel' lag 2.70 ha land, waarover de molenaar kon beschikken. Van het muldersvak, dat bij hem een aangeboren iets was, viel niet te leven, daarom was hij blij met dat stuk land. 's Winters ging hij dan nog riet snijden. Vóór het graven van het Eemskanaal was de polder (nu 600 ha) veel groter en werd dan ook niet alleen met die ene molen bemalen. Er stond nog een tweede molen vlak naast, ongeveer op de plek, waar tegenwoordig het elektrisch gemaal staat. Die molen is in 1911 afgebroken.

Als vervangende hulpkracht is er toen ook nog gebruik gemaakt van een stoomgemaal en een locomobiel.

Tegenwoordig is er het elektrisch gemaal. Dat was echter eigenlijk niets voor Van der Veen, die een windmolenaar in hart en nieren was. De knop omzetten en draaien kan iedereen.

Daarom ging het hem ook zo aan het hart, dat de molen zo achteruitging, nadat vooral de storm van 1976 zware schade had toegebracht aan de kleppen van de zelfzwichting.

De molen is toen nog twee jaar aan het 'landmeten' geweest (met 1 roe draaien) en is in 1978 definitief stilgezet.

In die laatste storm vlogen de kleppen over het huis heen, dat naast de molen staat, door de geweldige kracht van de wind.

De heer Van der Veen heeft steeds bij het waterschap Fivelingo aangedrongen op onderhoud en herstel van de Meervogel, die vanaf 1801 het water in de polder op peil moest houden.

De polder ligt bovendien nogal laag, zodat er als het land al een beetje nat was, maar enkele tientallen millimeters regen hoefden te vallen of de zaak liep onder.

Van der Veen heeft eens uitgerekend, dat hem dat hoogstens een keer of vijftien in die hele tijd, dat hij de polder bemalen heeft, overkomen is.

Voor de rest was peil bij hem peil. Een eis, waaraan hij

De Meervogel, Hoeksmeer

steeds naar vermogen heeft voldaan.

Voor de vader moet het wel een grote voldoening zijn geweest,

toen één van z'n zoons besloot om ook molenaar te worden.

Die was ongeveer 22 jaar, toen de oude molenaar Zijlema, die

toen 75 jaar was, besloot van de watermolen bij Leegkerk te

vertrekken, en hij het werk kon overnemen.

De heren Bos, De Groot en Bolhuis van het waterschap Wester-

kwartier, toen 'Jonge Held', hebben Piet toen als watermolenaar

aangenomen in café Noordhof.

Voor z'n vak als molenaar heeft z'n vader, de heer R. van der

Veen zich z'n hele leven ingezet en er zou voor hem, die zó

van een draaiende molen genoot dan ook geen groter eerbetoon

kunnen zijn, dan een geheel in de oude glorie herstellde

'Meervogel', die weer zoals vanouds z'n water in de Oude

Wijmers jaagt.